

СЕРДАЛО

СВЕТ аравул 1923 шера денз

Советски Союз Коммунистически парте Нохч-ПалгӀай областной Грозненский городской комитет и Нохч-ПалгӀай АССР Лакхехьарча Совета и орган Чечено-Ингушского областного, Грозненского городского комитетов Коммунистической партии Советского Союза и Верховного Совета Чечено-Ингушской АССР

№ 73 (2698)

Кіранди

9

сентябрь
1962 шу

Мах 2 кеп.

Лакха лоттаде ахархочун сий!

УКХ ДЕНОШКА Н. Г. ЗАГЛАДА ЙОЛЧА

Житомирски область. Тха фотореспондент вахавар беригаха мехка йовзаш йола кьаьнара звеньевая Социалистически Къаьнегма Турпал Наджа Григорьевна Заглада яхаш а болх беш а йолча Черняховски районерча «Цхьоала-Гла май» яхача юрбоахама артеле. Цун звенос дош деннал укх шера юктера лархӀаца хӀара гектара тӀара 100 центнерал кӀезигагӀа йовзаш дика кьаьнара.

хьажӀаш, шекара свекла — 300 центнер, лена хьоса — 12 центнер, лена фу — 8 центнер яхка аьнна. Н. Г. Загладай звенорен цун колхозерен гула-кхаш дика лел.

ЦхьабангӀа, цӀи хезача звеньеваяс, карагӀаьнначох сатӀина ца а леш, юкьарча гула-кхаш дог а лезаш, «Лакха лоттаде ахархочун сий!» аьнна статья язъал кеп йовзон оагӀош тӀа. Цу тӀа цо гӀоттадад ахархочун сий лакха хилар, советски халкӀа хьалхашкара цун денхар, къаьнегмацара коммунистически гулакш дуваш дола докхӀи а лархӀама а дешаш.

Мехка юрта боахама къаьнегмацара цӀоагӀа кьаьналгӀа тӀаьйцар Н. Г. Заглада статья. ХӀара денна украински колхоз-хочун цӀерах пӀсьмош ух юрбоахама къаьнегмацара Кхаш леладараша, хьайбаш леладараша, механизатораша цӀа тӀа ювц статьяс гӀоттаь уйлаш, шовш карайица творчески гула-кхаш, колхозини совхозини балха юктера кьаьчаьмбоараш гучадоах, юкьарча гулакша хьалхара, ялат, дулх, шура, кхьайлоа юрбоахама продукци сикха аьсамгӀаьна хьалхара юр-ташкарча къаьнегмацар бехкто-кхам лакхбергбола лархӀама а дешаш белгалду. Н. Г. Заглада-ра дех цар дӀайица хӀамаш хьувъаьра опыт шоваша юв-цар.

Н. Г. Загладас хьалхадан-кхарах цо болх беш хьалха лат-тача колхозо шефство лелаша районе экономически тӀехьай-сарех йолча цхьан колхоза.

Н. Г. Заглада яьча метте — Житомирски области парте об-комо яьча решенех колхозашка гучаьхара партийни собранеш а еш ювца отталъ «Лакха лотта-де ахархочун сий!» яьча ста-тья. Бригадин фермаин болх тоабара, хьалха латта опыт бал-ха юктейоалаьра, производст-

венни заданеш кьаьчаьгӀа хьалхара хӀара ахархочун хьайбаш леладечун моральни материальни бехктокхам белгалду аьча хаьдда гула-кхаш белгалдеш а партийни ор-ганизацеш.

Сурта тӀа: Н. Г. Загладайна керда почта енай.

П. Бойко сурт.

ТАСС фотокроника.

СССР оборона министра ПРИКАЗ

9 сентябрь, 1962 ш. № 223 г. Москва.

Новкостий салтийн матросаш, сержанташ старшинаш! Новкостий эпсараш, инаралаш, адмиралаш! Новкостий танкови промышленностера болхлой, инжене-раш, техникаш!

Тахан советски халкӀон цун сий долча Герзащарча Низа-шен дезду танкистий Ди.

КПСС XXII съезда исторически решенеш толамца кьаьчаьгӀа дерригача халкӀо кьовсам лоттабеча хьале дезду из цӀей укх шера.

Коммунизм хьалгӀа сийлахь-йокскача программо дегаш ура а оттадаь, дукха бешача Дай-мехка сийни низи шовш хьина-рера къаьнегмаца бабеш, коммунизм котӀьяла гаргадоала-деш ба Советски Союз къаьнегмацар. Вай Дакхен сийлахьарча шин воӀо майора Николаевни подполковника Поповични йалаьма-те дика на а йолаш комсомиски аренашка группови полет арвай халкӀа тӀехьаьна бокхка керда толам ба, цо кьаьгӀа дика хьа-хьохк социалистически строй дувцӀиле йоацаш толашагӀа хила-ри советски экономикана, Илманна, техникана карагӀаьннара-ш.

Советски наьха хӀама хьалхалаш бола маьрша къаьнегма-тешима лораву вӀай сий долча Эскари Флотон.

Шовш кхо ца беш шовш тӀема дехкар кьаьчаь а деш, тӀема говзал шарььра, моральни тӀом тохатхорен гулакхаш тоа-ра хаднара къаьнегмацар, керда техникни хӀанзара тӀом лелабара говзал тӀабирьаца караьраьш, моллагӀа а агресор бӀотара воанкхаш кхо тоха массе хана а кийча болаш ба советски тӀема-хой.

Моаршал а хоатт аз шута, дерригача халкӀа юкьарча цӀей-ца — танкистий Денца даьгӀал а дувц аз шо.

ТӀема а политически а кийчӀона, тӀема дисциплина цӀоагӀь-ра, доакӀошӀи соединенеш фела йолаш а хӀа аьннача кийча а хулга лаькдар дӀахо а на ялар лов сона танкови бӀеца гулакш деш болча наьха.

Эгара диклагӀа йола бронетанкови техника хьаьра керда толашаь дехар лов сона танкови промышленностера берригача болшоша.

Танкистий Ди дезделга белгалданкхара аз приказ лу:

Тахан, 1962-ча шера 9-ча сентябрь, тӀьозза заллах йоксикий топаш а кьовсеш салют лолда вай Дакхен столице — Москве.

союзни республикани столицашна, городашна — турпалашна.

ДакӀьала хилда коммунизм хьалгӀеш доалда сийлахь-донкха советски халкӀ!

ДакӀьала хилда советски Герзащарча Низаши сий дола цар танкови блун!

Сийле хилла дерригача адами сийрдача кьаьнегма — ком-мунизмага вай халкӀ дугаш йолча Советски Союз Коммунисти-чески парте!

СССР оборона министр
Советски Союз маршал
Р. МАЛИНОВСКИЙ.

СССР ОБОРОНА МИНИСТРА ПРИКАЗ

7 сентябрь, 1962 ш. № 227 г. Москва

ГУЛАКХ ДЕ ХОАДАЬ ХА ЧАКХЪЯКХКА БАЫНА ЭСКАРЦА ГУЛАКХ ДЕШ ХИННА НАХ СССР ГЕРЗАЩАРЧА НИЗАЩАРА МУКЪАБАЛИТАРАХИ, ЭСКАРЦА БОКЪОНЦА ГУЛАКХ ДЕ АРГАНЦА ТӀАХЪЕХАМАХИ

Массава а Эскарца гулакш де дехкарилла хиларах дол-ча Законага хьажна аз приказ лу:

1. Советски Эскарца, ТӀема-Форда Флота дозонашкарча а чурча а блуна мугӀарашара муька а балийта запаса бокхиталба законаш шоваша оттаьча ханна эскарца бокъонца гулакш даь инстебаьна салтий, матросаш, сержанташ, старшинаш.

2. Укх приказа шоллагӀа пункта тӀа белгалбаьха эскарца гулакш деш хинна нах мукъабалийтарца дийьза, Советски Эска-ре, ТӀема-Форда Флотаца, дозонашкарча а чурча а бӀеца бокъон-ца гулакш де тӀахьаьлаьм лӀьота бокъо йоацаш эскаре бехара ца тӀехьаькханзен бола 1946-ча шера баь гражданаш а, хӀаьта иштта, цар ханара нах эскаре бокъонца гулакш деш болаш, эскаре бехара тӀехьаькхана ца кьаьчаьна гражданаш а.

3. Еригача роташка, батареяшка, эскадрильяшка, кемаш тӀа дӀакхайнадолда ер приказ.

СССР оборона министр
Советски Союз маршал
Р. МАЛИНОВСКИЙ.

„Административни порядках гӀодаш деттара доазув оттадарах“ дола Нохч-ПалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ цӀоагӀдара хьаьнегма

ЗАКОН

Нохч-ПалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совето соцам бу:

1962-ча шера 26-ча апреле тӀаьйца «Административни порядках гӀодаш деттара доа-зув оттадарах» дола Нохч-ПалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ цӀоагӀ-долда.

Нохч-ПалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Пре-зидиума председатель И. АЛМАЗОВ.
Нохч-ПалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Пре-зидиума секретарь М. КОМАРОВ.

г. Грозный, 30 август 1962 ш.

„Административни порядках гӀодаш деттара доазув оттадарах“ дола Нохч-ПалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума УКАЗ

1962-ча шера 3-ча марта тӀа-йидача «Административни по-рядках гӀодаш деттара дӀахо а доазув оттадарах» долча РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьажна, Нохч-ПалгӀай АССР Лакхе-хьарча Совета Президиумо со-дам бу:

1. Нохч-ПалгӀай АССР-е ад-министративни бехк беш тохаш дола гӀодаш оттаду, шовш йолча бокъонел тӀех а ца долаш, Нохч-ПалгӀай АССР пачча-хьалхен йаьдален паччаьхал-хен управлене лакхехьарча органаш, хӀаьта алха СССР, РСФСР, Нохч-ПалгӀай АССР паччаьхалхен йаьдален пачча-хьалхен управлене лакхехьар-ча органын акташца дукхьала белгалдаьхача гулакхашка ма-ра тоха йиш а яд ук.

2. СССР законодательстваси РСФСР законодательстваси белгал а яь цӀоагӀьаьча бокъо-нашца нийса доагӀаш хила деза административни бехк беш Нохч-ПалгӀай АССР Законех, Нохч-ПалгӀай АССР Лакхе-хьарча Совета Президиума Ука-зах, Нохч-ПалгӀай АССР Ми-нистри Совета соцамеш тохаш дола гӀодаш.

3. Къаьнегмацар депутатий районини городской Советаша бокъо лойла лохьаьца белгалда-хача гулакхашка бокъонаш тел-хаярах административни поряд-ках гӀодаш тохара хьаьнегма-решенеш тӀаьца: общественни порядок лораву, чупӀеш дола цӀе-нош цӀена а йокхое еш а лелад-дар; юрташкен городашкен цӀе-но лелар; хьунаш, дӀагӀага гӀаьнаш, йалама источниаш лораву; хина ресурсаш, хина боа-хама гӀишлош, чьаьзрий лора-дар; чьаьзрий дакара бокъо-наш; чарахьал леладар бокъо-наш; автомобильни транспорт городской электротранспорт лелара кхерамале йалагӀеш йола бокъонаш из транспорт лелара бокъонаш; колхозни рынцашка торговли лелара бокъонаш; юрта боахамаш хьу-наштен зулам деча хӀамашца кьовсам лелабара бокъонаш.

Алха стихийни хулача хӀа-машца, эпидемешца, эпизооти-ешца лоттабеча кьовсама хьа-кьехьара бокъонаш телхарах ма-ра, кхьаьца гулакхашка адми-нистративни гӀодаш тохаш йола решенеш тӀаьца йиш яь къаьне-гмацар депутатий районини го-родской Советий исполнительны-ни комитетий.

Къаьнегмацар депутатий районини городской Советий а цар исполнительни комитетий а цар тайпара решенеш тӀаьца бокъо я, нагахьа санна укх де-лаш лачахьалхен йаьдале а паччаьхалхен управлене ла-кхехьа латтача органын акта-ш кьаьчадеш деце а, хӀаьта нагахьа санна моттигерча хьа-леу цу тайпара решенеш тӀа-ьцаьна аргӀоацаш хуле а.

4. Харцхьара хӀама дарах административни порядках гӀод тохаш йола районини город-ской Советий а цар исполни-тельни комитетий а решенеш тӀаьц шин шераь дукхагӀа йоа-цача ханна, хӀаьта кепӀа йоазон тӀа арьакхьачул тӀехьагӀа 15 дӀаьча ма-ра низ болаш а лархӀаь ук.

Цу решенеш тӀа белгалгӀа-кхка хила еза территории, решене дувачунацна гунахь долаш болча наьха категори, решенеш хаьдда тӀаьдаш дола гулакхаш, из кьаьчаш ца ярах тӀаьбоажш бо-ла бехктокхам, малагӀа хан-нашца решени бокъо йолаш а, малагӀа хана денз из низ бо-лаш а.

Укх решенеш массанена а йовзаргӀолаш дӀакхайка еза (моттигерча газеташ тӀа кепӀа тӀа аьраьхара, массанена а гургӀолчца моттигашка кьаьст-гача листовкашца хьалтохарца, радио чу гӀола дӀакхайнаь-ра).

ТӀехьаьна сикха де дезаш хӀама хилча, стихийни хулача хӀамашца, эпидемешца, эпизоо-тешца лоттабеча кьовсамах долча дешаьх йола решенеш низ болаш лархӀа йиш а ук га-зеташ тӀа арьакхьаьна дийнахьа денз.

5. Харцхьара хӀама дарах административни порядках гӀод тохаш йолча решенеш проекташ

хьалхьа а дукхьаца наха ювцил-га вӀаштӀехьаданкха деза кьа-хьегамхой депутатий районини городской Советий исполни-тельни комитеташа.

6. Административни поряд-ках гӀодаш детта йиш яь уч-режденешца, предприятиешца, организацешца. Оттаь бокъо-наш шин ханнахьа кьаьчаьгӀа-ра де дезар делга шовшкарча гулакхеш тӀаьдаш бараьта тоха деза лелаш долча законо-дательстваси административни порядках тохаш дола гӀодаш. Гулакхерча наха тоха гӀодаш учрежденей, предприятий, ор-ганизаций цоташ таьха йиш ук.

Административни харцхьа-ра хӀама дара бехке волча са-га тоха деза гӀод.

Харцхьа даь хӀама мел зе долаш да а, из дара бехке вар малав а цун боахама торо миттай а тернал а деш оттабу тохача гӀода боарам.

7. Цо из административни харцхьара хӀама далаьха 16 шу даьнаьца сага ма-ра тоха йиш яь гӀод.

8. Административни поряд-ках гӀод тоха доагӀаш харцхьа хӀама даьча эскаре гулакш деш болча наха а, хӀаьта иштта МВД органашкарча мугӀарер-чене начальствующи наха а дисциплинарни уставашка хье-жца парна боагӀаш бола бехк бу.

9. Административни поряд-ках гражданаьта тоха гӀод 10 сомали гулакхерча сага тохар 50 сомали тӀехьала йиш ук.

Укх Указа 3-ча статья тӀа-цӀераш яьхача гулакхашца къаьнегмацар депутатий районини городской Советий а цар исполнительни комитетий а ре-шенеш ма тӀехе а дӀа а доаь-кхаш тохаш дола гӀод цхьан со-мал тӀехьала йиш ук.

10. Административни поряд-ках детташ дола гӀодаш детта-раш къаьнегмацар депутатий районини городской Советий исполнительни комитеташа чуйоагӀа административни ком-миссей а, хӀаьта укх Указа 12-ча статья тӀа белгалдаьхача гулакхашка а йоагӀ-йоагӀаца паччаьхалхен органашен гула-кхерча нахен.

11. Къаьнегмацар депутатий районини городской Советий исполнительни комитеташка хул административни комиссеи, укх вӀашагӀоьхъ къаьнегмацар депутатий йоагӀ-йоагӀаца Советаша Советий депутатеи об-щественни организацей викале-ни. Общественноа дукхьаца активатар новкостал а лохаш бу цӀий болх административни комиссеи.

Нагахьа санна эшаш моттиг нийсьелча, къаьнегмацар де-путатий районини городской Советий исполнительни комитеташа тӀаьца шӀь а кхы дукхагӀа а административни комиссеи вӀа-цагӀйохьа йиш а.

Административни комиссей состав а цар балха порядок а мӀишца кӀаьла еза кьаьсам бу РСФСР къаьнегмацар депута-тий районини городской Советий исполнительни комитеташа чуйоагӀаца административни ком-миссей а административни ор-ганахь хӀама дара дош лелад-дар порядках а хьаьнегмацар.

1962-ча шера 30-ча марте Ла-кхехьарча Совета Президиума Указаца цӀоагӀьаьча йолча Поло-жение.

12. «Административни по-рядках гӀодаш деттара дӀахо а доазув оттадарах» долча 1962-ча шера 3-ча марта ара-данаьча РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Указа 15-ча статья тӀа маяхьара, адми-нистративни комиссеина дӀа а ца кьаьчадеш, административни порядках гӀодаш тоха бокъо я: милице органын — обще-ственный порядок, транспорт лелад-ра кхерамале йалагӀьара бокъо-наш а, хӀаьта иштта транспорт лелара бокъонаш а телхара-рах;

машиннаькьа транспорт, форда тӀарча, хи тӀарча, феда-рча флота органын — транспор-та средствах пайда эцара бо-кьонаш, транспорт-делаяра по-рядок а кхерамале а лораяра бокъонаш, хӀаьта иштта цӀи ялара кхерамален бокъонаш транспортера санитарни бокъо-наш телхарах;

машиннаькьа транспорт, форда тӀарча, хи тӀарча, феда-рча флота органын — транспор-та средствах пайда эцара бо-кьонаш, транспорт-делаяра по-рядок а кхерамале а лораяра бокъонаш, хӀаьта иштта цӀи ялара кхерамален бокъонаш транспортера санитарни бокъо-наш телхарах;

профсоюзий Совета техниче-ски инспекторий — кхерамален

техникани къаьнегма лорабарен бокъонаш телхарах; таможенни органын — тамо-женни бокъонаш телхарах контрбанда делаярах; дозонаш тӀарча охрана ор-ганий — дозонаш тӀарча ре-жима бокъонаш телхарах; оборона Министерства ор-ганий — воьнски учета бокъонаш телхарах; паччаьхалхкен санитарни ин-спекце органын — санитарно-гигиенически санитарно-эпиде-мешца дукхьала бокъонаш тел-харах;

цӀераш юлара гулакша йолча паччаьхалхкен надзора ор-ганий — цӀераш юлара кхе-рамален бокъонаш телхарах; хина хьаьнамаш, чьаьзрий, хьуна боахамаш лоравеш йолча органын — хина кьаьчаш лораварен царех пайда эцарен бокъонаш, чьаьзрий дакара бокъонаш, хьунашка цӀи ялара кхерамален бокъонаш телхара-рах.

СССР законодательстваси РСФСР законодательстваси укх статья тӀа белгалдаь хар-цхьара хӀама дара цхьаьца йолча категори дола дешаш дӀадала йиш а къаьнегмацар депутатий районини городской Советий исполнительни комите-ташкарча административни ко-миссеина.

Укх статья тӀа белгалгӀаьх-ча органын гулакхерча наь-хен йиш а харцхьара хӀама дараьта гӀодаш тохитара царех йола материальни иштта административни комиссеина дӀаьчула а.

13. Лелаш долча законода-тельствах матеьхе а гӀод хьа-доакхаш йолча моттигашкара дӀайиькьаьца, административни харцхьара хӀама массаза ду протокол (акт) оттаде деаа хар-цхьара хӀама дара малав, даьр фул, мича а мада а даьд из, хӀаьта иштта тешаш белгал а беш.

Административни харцхьа-ра хӀама дара дешаька хьаьна-ра порядках йолча, 1962-ча шера 30-ча марта РСФСР Ла-кхехьарча Совета Президиума Указаца цӀоагӀьаьча йолча Поло-жение.

14. Административни поряд-ках гражданаьта гӀод тоха бо-къо енаьча органын гулакхер-ча нахен бокъо я, гӀод ца а тохаш, цуна меттел, харцхьа-ра хӀама даьча сагах бехк бак-ка, е пунах йола материал, йоагӀаш йола общественни воз-действи цуна ерйолаш, новк-остален суде е харцхьара хӀама даьчо болх беша, ваьха меттерча общественни органи-зацешка дӀаьчула а.

Сага административни бехк баьча органа е гулакхерча са-го, дукхагӀа хьале, из дӀаьх-та деза харцхьара хӀама даьча саго болх беша, дешаьца, е из ва-хьа моттигерча общественно-сараца.

15. Нохч-ПалгӀай АССР Министрий Совета тӀаьдулалда административни порядках гӀо-даш тохитла дуваш йола Нохч-ПалгӀай АССР правительстваша решенеш укх Указага хьажна нийсьелга.

Къаьнегмацар депутатий рай-онини городской Советаша укх Указага хьажна нийсьойла ад-министративни порядках гӀод тоха доагӀа харцхьара хӀамаш дуваш йола решенеш.

16. Ер Ука арадаларца дий-за кхы дӀахо йодача хана низ байна лорхӀийла 1958-ча ше-ра 27-ча июле Нохч-ПалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указах цӀоагӀьаь йола Нохч-ПалгӀай АССР къа-хьегамхой депутатий районини городской Советий исполни-тельни комитеташа чуйоагӀаш хинна административни бехка-ра комиссей хьаьнегма Поло-жеи.

Нохч-ПалгӀай АССР Лакхе-хьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.
Нохч-ПалгӀай АССР Лакхе-хьарча Совета Президиума се-кретарь М. КОМАРОВ.

Ханнахьа дӀадоладаь гулакш

Шерагара шу массаз доал юр-та боахама гулакш деча, из тоабеча дукхагӀа моттиг дӀадоал механизацие. ХьалхагӀа кул-кара деш хинна дукхагӀа дола балхаш хӀанз техника дӀа-дӀаьхача шерашка тха колхозе дӀайиьнача културашца кул-кара деш хинна оасар укх шера механизмашца даьд.

Цудухьа механизаторий кер-тера дехкар да техникага ма-хула дукхагӀа болх байтар. ХӀара механизатор трактор, комбайн е кхьайлоа инвентар-ья е из ца йохарца, цо дукхагӀа пайда баларца сактердалуш хила веза.

Цуна вӀаштӀехьадарга Дав-хенна дукхагӀа продукци яла, цу продукцига дӀабода мах лобе.

Из дика гулакш шовш дал-ларца хьаьхо бешаш дукха ме-ханизатораш ба тха колхозе. Царех ба Генаев Виса, Хамза-тов Хьусен, Степанов Петр, кхьабараш. Дукха пайда бен-наб цар шовш колхоза хьинар-ча къаьнегмаца. Цу механизато-рий хӀарене трактор кхьаь шера а кхы дукхагӀа а капитални ре-монт ца еш болх баь я.

ЦхьабангӀа, беррига механи-затораш бац тха цу тайпара къа-хьаьгаш, шовш техникага хьа-жаш. Царех саго техника сикха йохано, болх кӀезигагӀа бу. Цу хьаьнегма цхьа масал доладе безам бар са. Оаьх цӀьа «Т-75» марка йола ши трактор ийцар. ЦаӀ трактористаша Заматаев-неи Тонкогубовнен елар, шол-лагӀьар Абдурахмановнен Ма-гомодовнен елар. Бакьда, цу

шин трактора даь тайп-тайпара бар. Цудухьа Заматаева кин-на тракторо ремонт ца еш кхьаь шера болх бир, Абдурахма-новга хиннача трактора шу чакхдоалаш капитални ремонт е езаьш хилар. ДӀалархӀаьча гу-чаьлар цхьан трактористо мел пайда бенаб, хӀаьта шоллагӀо мел зе далх колхоза. Цу тайпа-ра дола масалаш кхы а дар тха механизатораша юк

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БОЛХ МИШТА ЛАТТИ ИЗ ТОАБАРА ДЕ ДЕЗАРАШИ

Цу дешах доклад йир КПСС обкома хьалхарча секретара нов. А. С. Трофимова.

Итт бутт дбабнаб, аьлар цо, керда Программа — вай мехка коммунистически общество хьалхарча программа тланица йола КПСС XXII исторически съезд хинначул тлехарга.

Цу юкьагга Коммунистически партега хьалхле а йолаш докхкий хламаш карагданнад советони халкьа коммунизма материально-технически база хьалхарча, коммунистически оттошенеш хьаьра, керда сак хьалхевара даьтхе. Сийлахь-йоккха котало аьлхьай советский Илмюн техникан: дуьен тла эгара хьалха группони полет аьл советский космически кемаша.

КПСС ЦК-а белгалдах идеологически болх даьа а чоаггабар, дукхагга беркат доалаш из хилийтар парте ериггача организаци эгара лоархамегар-чарех цьаа декхар да, аьхш. Марксистски-ленински теори дайовизийгга хьаьда дола боахамеи культуран лоархамега декхараш кьоачаьшара наь оарцагбаьхара цьаана тарделга, коммунизм хьалхарча лоаттабеча кьовсаме лаккха сакхетам болаш кьаьхьаьмхой хьалхевар идеологически балха кертерра маьан да.

Идеологически болх тоабелга йаьмате бонкха лоархам болаш гулаьх а дерхаш, идеологически балха хьаьтл Ериггосин совещаний аьл КПСС ЦК-а, парте Куйбышевский Минский обкомаша идеологически балха деча куллага хьаьтлехьа социаль тланица, дийнал Смоленский области баьхача наьх юкье уж баьхача моттигнаш беча балха хьаьтлехьа дош.

Белгалдахкха, КПСС XXII съезд хинначул тлехарга вай республике партияни организаци идеологически балха дукхагга тер-о еш хилар. Из болх тоабарх дола дош дийнал областной партияни активе, городской районийни партияни организаци пленумаша а активизаци а. Идеологически балха дукха лоархамега дешаш дийнал парте обкома бюро.

Дукхаьза а идеологически болх буьац республиканский совещанеш аьл пропагандисташа, лектораша, агитатораша, кепи йозон, район телевизидеи болхушча.

Политически дешарен лекцион пропаганди чулоаьм дикгагга тайпара эргабакьбаь. Цунна ларде лаяьд парте XXII съезд хьалхаша отьаь теоретический политический проблемаш йомеалеген кьетайитилга, коммунизм котьанкхара сийлахь-йоккха план республика кьаьхьаьмхой дайовизийгга, съезден КПСС ЦК мартовский Пленум исторически решенеш кьоачаьшара уж оарцагбаьхара. Уж документаш йомеалеген 57226 сак хиннаь, царех парте боаьча наьх 37353 сак а волаш.

Укь шера 20 эзарел совга лекции йийнай республикерча кьаьхьаьмхойшча. Дикгагга бола наьх юкьезаб пропагандистий лекторий балхаша, влштлехьаьмхойшча цар кьетам хаданза лакьобелга. Ханз уж сакхате пропагандистик болх беш вит эзар совга пропагандист пхи эзар гартга лектор-общественни ва.

Цу гулаьххх го хилар пропагандистик балха идеино-теоретический боарм лакьбара, из болх дукхагга беркат хьаьдалаш хилийтар. КПСС XXII съезда документаш йомеалеген хана предпрятий, гишлойни, колхозий, совхозий производствени болх хьаьнаре техна, пайда эьанза дола кьоачамаш гучаьхара а уж юкьезара а, кьаьхьаьм дикгагга влштлехьаьмхойшча партияни а боаьхча а организаци новькостал де, кьаьхьаьм оварсаре лакьургойел продуктега дйаьлар чухнаьх дартделон, коммунистически кьаьхьаьм бригадаш удариьнаш аьа цьаьрш аьара лоаттаь аьл дикгагга яржаргйола предложенеш теля баьлар кружокашени семинарашени дешаш бараш.

Хьаьта а, марксистско-ленински образовани лекционни пропаганди кьезиг-дуьха тоаьлар дуьдаьча хана вай цьаьхаша выводаш еьа парте Куйбышевский Минский обкомий отьечех КПСС ЦК тланицаьа решенеш. Центральни Комитет белгалдахкхад, политический балхаш, хьалхагга а сання, формализм йолаш хилар. Лекцияш, докладаша, кружокаш, школаш коммунисташ парте боаьнаш «чулаьра» теркам тла а ухиташ, цу гулаьххх иьидеи чулоаьм йокьаь юь партияни организаци, теркал даь цу гулаьххх наьх мишта хьаьм, мел дьа тла дуьш, практикчески балха царех мел новькостал доал.

Ишта да вай балхача а. Ма-дара хуь дуь тла ваяьча, ху-гучаьдал КПСС обкома пропа-ганда отдела, дукхаьча райко-мийни партияни организаци балхача формализм хилар хьаьхьаьм дола дукхаь кьоачам-

боаьраш. Республика, района экономика а культура а дьаг-яра дешаьца дийза хьаьма а доа-цаш, предпрятена, гишлойна, колхоза, совхоза хьалхаша лат-таьча декхарий лоархам а ца беш, документаш, КПСС XXII съезда решенеш дукхаьла юкьа-юьшылга мара юкьа чулоаьм боаьш йола лекцеш кьезига хил-ла.

Политический дешара сете хьалх хила еза заньаьш хьаьх-аьча хана докладчина белгалдахкхад, кертерра уьйла, хьал-хагга а сання, коммунизм хьалхарча экономикаш проблемаш йомеалера тйаьхиттархилар. Цунца цьаьна коммунистически кьетам хьаьбара лард йола парте истори, политэкономии, фило-софии йомеалера яр цу хилара хьаьтлехьа боаржаьбаь кьетам болх беьза коммунисташени парте боаьрашени юкье.

Пропагандистски болх даьаь боаржаьбелген цун боарм лакь-белген йаьшдуьлурдаь пропа-гандистий лекторийи наьдраш харжара гулаьх тоа ца дьаь, царна дукхагга новькостал деш ца хилча, экономикаш культуран лоархамегарча дешаьх йола материальш царна дьа дьа а йовизийгга. Партияни организаци кьаьхьаьм дола деррига декхараш доьаьш хилийта беьза уж, дйаьхьаьм, беьза эгара лоархамегарчени сикха кьоачаьш дьезачен политический гу-лаьххх.

Хьара сага дьа тла кьоачар-болаш дьина а кьаьхьаьмхойшча кьоачаьшеча хьаьдаьча гула-кхаша аьхьаьм дола болш а леьаболш партияни организаци шояш беш бола политико-кьетам болх, аьнна; декхар хьалхаша отьаьд парте XXII съезде.

Наьх юкье беш бола политический болх кьезиг-дуьха тоабен-на хилар хьаьхьаьм дола ма-салаш доалдаь докладчина.

Коммунистически кьаьхьаьм тлехарча болаьм дьа куллага уьйла дукхагга е аьнна партияни организаци, йоаьх нов. Трофимова, Коммунистически кьаьхьаьм тлехьаьм аьл лелаш 68,5 эзар сак ва республике, коммунистически кьаьхьаьм удариьн аьа цьаьхьаьм 7,2 эзар мугла-регларен инженерно-техничес-кий болхуь ва, 1200 совга бригада, установка, предпрятий, цех а коммунистически кьаьхьаьм коллектив аьа цьаьхьаьм.

Цьаьбаьдга, социалистически аьл влштлехьаьмхойшча гулаьхча цьаьхаша кьоачамбоаьраш да республике, тлалегарга кьовсам лоаттабаь декхараш бо-кьонца кьоачаьшара тлехьаьм.

Дьаьмаш хила йиш йолаш даь, промышленностера ворхь бетта план ериггача республике тлехьаьм аьл лелаш, а вайцига ворхь бетта план кьоачаьшьяьза 40 совга предпрятий хилар.

Юрта районаша мела лел хьаькхаш, свекла чуьулгга. Доакьараш кийчелгга тлехьаьм. Республика партияни организаци сийлен гулаьххх — Дьаьхьаьм 8,5 миллион пунт лаяьт далаь, хьаьйбай продукташ аьара а кийчьаьра а план кьоачаьшьяьр. Доклаьх докхча дьаь дьаьлоаь ширдаьнаьча гула-кхаша лоаттабеча кьовсаме дешаьш.

Дукхаьча ширдаьнаьча гула-кхаша юкье эгара зенегла дараьш дьаьхх юкьедараш да, хьаьта республика партияни организациьаь царцара кьовсам геттарга эьала а лоаттаь.

Цьаь система а йолаш хад-данза дьина дукхаьра пропа-ганда лелаяьт республиканский газетий, кьаьстта а «Сердало» газетга, оаьгош тла. Из болх воь радийон телевизидеи. Микро-фона хьалхаша республикерча хьалхле лелаяьча партияни советский болхушча дьина дукхаь-лара кьаьмаш дола аьнна парте обкома бюрос аьл решени кьоачаьшьяь.

Дьаьхх тешаш бараша юкье хьаьхча болх беча хана, райис-полкомашени юртсоветашени советский законаша хьаькжа бьиза пайда эьанза баргьбаь кьаьмаша юкье цабьзам а бьаьхх законаш доаьца хьаьмаш лелаяьча, круп-ной порука а шарията судий гулаьххаш а лоаттаде гьертга, пачаьхьаьмхени колхозийи доа-ляьхара рузкьа лекьаьдаьта, кьаьхьаьм дисциплина тлехьаь-гга гьертга, тунейдаьш хьаьк-хоаьш, кхалнаьх лоял кьаь долаш бола никь лелаяьча дьаь тоаьшаша керте латтараша дукхаьларча административни гу-лаьххх.

Партияни организаци уьйла кьаьстта тлалегарча еза совет-ский патриотизм социалистичес-кий интернационализм уьйлаьна кьаьхьаьмхойшча.

Партияни организациьаь кьезиг-дуьха тоаьбаь кхалнаьх юкье беш бола болх. Цьаьбаьдга, укьаьза хьанз а геттара дукхаь да цьаьхаша кьоачам-боаьраш, кхалнаьх юкьера болх тоьам боллаш лархьа йиш йолаш баь. Хьанз а кьоачамбол-лаш хьаьхьаьм лелаяьча балхаш тла ахиттаь кхалнаьх, во лел йозув-дешар ца ховлген кьезига ховл-ген кхалнаьх юкьера дйаьдаьхх-ара болх, хьанз а кьезига юкье-заьб уж политграмота хьаьхчаь

кружокашкарча политический дешара, кьезига юкьеуьз ху-дожественни, самодеятельности. Республике хьанз а дйаьдаьхх-аь да дукхаь истий кьувилгга, ра-цаь боаьшешьяь а мехкарий, кьыметтл кье-лата йола йи-ингаш а уьаьлген маьре ухит-тилген, урьдох уж бокхилга, ша-рията законаш истий кьувилг-ген бутылген.

Капитализм хожедиса, шера дьарна эьх долаш хьаьма да социалистический рузкьа лекьаь-делга, хулиганство лелаяьга, тлехьаьхьаьм малар меллгга, ба-хача наьх хьаьмаш лекьаьла.

Белгалдахкха дьезаь да, зу-лаьмерча а общестана дукхаь-ларча а гулаьхаша кьовсам лоаттабаь партияни организациьаь баьх наьх юкьеза беьаьш хилар. Вай а 548 добровольни халкьаь дружина. Царца ва 4959 коммунист 5488 комсомолечи а волаш, 15740 дружинник; влшт-аьгьеллай 748 новькостал суд. Нийсаьча наькьаьча бонкха болх бар царех дукхаьчар.

Цьаьбаьдга, халкьаь дружи-неки новькостал судий докхча даькьа да форманна болх беш, общественни порядок хьаьлоаь-таьча доаьтгача тайпара даькьа лаьцаь. Насарен, Шьяла, кьыча районаша влалла болх беш а аьл юь.

Докладчина дьаь дагадохийт, коммунизм хьалхарча лоархамега дешаш чакьдохьаьча хана идеологический организацией учреж-дений — клубий, библиотекий, издательств, тайп-тайпара обществай балха КПСС Цент-ральни Комитет бонкха лоар-хам беш хилар.

Цьаьбаьдга, партияни комит-еташа эьала лелаяьт цуьм влштлехьаьмхояьрен цунна ло-стаьм малар дьаьна, пред-прят, колхоза, совхоза партияни организациьаь хьалхаша латтача лоархамега декхарий учет йоаьш болх бар дукхаьча идеологический учрежденеша. Цу йаьмаше лоархамега идеоло-гический балха даькьа хьанз а хам ца беш дукхаь КПСС райко-маш аь. Боаьтгача тайпара лоар-хам баь цун культура мини-стерства а.

Дьаь докладчина буьц творческий организацией, писател-ий, художникий, театрий, йлма-тохна институтий болх. Цар кьезиг-дуьха тоаьбаь шояь болх. Цьаьбаьдга, цар данза дьаь хьаьмаш хьанз а дукхаь да, цар дек-хар — хьаьхаша латта декха-раш деналаь кьоачаьш.

Парте Программа материальш дайовизийгга уьл кьоачаьшьяь кьаьхьаьмхойшча оарцагбаьрен гулаьхча хьанз а дукхаь кьоачам-боаьраш да республиканский, районий юкьарча газетий, радио телевизидеи.

Цар кертерра кьоачамбоаьр да республика боаьм дьаьбара хьаьхьаьм кертерра дешаш гьлетта ца дар. Кьы а ворга да, боаьмаш ваьхьара шояь буьвиза хьаьта хилар баьхьаьм долаш, цьаьза газеташа цьаьдоча боаьмаш гулаьххаш нийсаь дуьвиза ца хилар. Ишта, цьаь йиьло-грамм тлалегарийгга 50 доаьтгача «единицаь совга» а йокьий-таш, дукхаь хьаьхьаьр а йойташ, хьаьхьаьр дьаьлоаьларча хьаьхьаь «Ингушский» совхозе лелаяьт влалла а мегаргдоаь гулаьххаш КПСС обкома бюрос 17-ча августа гучаьдаьхьаь чана, «Грозненский рабочий» аьа газетга кепе тьаь аьраькьаьх «Фермана лархьа хов» аьхш керта йозавуь а долаш йола кор-респондент, цу тла масса а тайпара могодара цу совхоза хьаьхьий фермера гулаьххаш.

Газеташени район идеологи-чески балха дукхаь дешаш гьлет-таьд. Парте Программа теоре-тически проблемаша гьаьхьаь статьяш наьгаьхча мара кепе тоаьх, кьаьстта моттигнаьча авторий яьраш. Теоретический статьяш иьидеи боарм лакха хулга боньонца хьаьхьаь «Ле-ниниан некь» аьа газетга, цу дукхаь статьяш ладарло йолаш, партияни организацией болх дьина ца боваш аьзья хул.

Цул тлехьаьгга, школа балха юкьера чьаьдалоаь толаьмаш бел-гал а даькьа, докладчина йоаьх, халкьаь образованена кулгалаьра юкье хьанз а докхкий кьоачам-боаьраш да. Берриганаь а дешанза дартдоаь закон кьоача-ьшчаьд. Укь шера, дешар дйаь-лоаьданаьча хьаьхьаьрча дийна-кьа 2000 гартга бер школе дан-зар.

Кьетам болх ледара лелаяь дукхаьча школаш, кьаьстта бойлгойи юрташкарча наьгройиш сийларчаьча школаш. Просве-щение министрств парте рай-комашени чоагга кьаьхьаь дьеза хьаьхьаьшот юкьера а царга гьлола дешархотта юкьера а политико-кьетам болх чоагга-бар.

Институтий а юкьераьча спе-циальни дешара заведени а дукхаьча тайпара бола дешара кьаьстта а йилман а болх бляьхий баьб XXII-ча съезде.

Цьаьбаьдга, цу даькье а да вай дукхаь кьоачамбоаьраш. Дешар процесс, кьаьстта а обще-ственный йилмаш хьаьхьаьр, хьанз а ле доаьтгач даь студентий марксистско-ленински мировоз-зрени влштлехьаьмхояьча, цар

идеяш чоаггаьра, кьоачамбол-лаш новькостал даь хьанзара декхараш йоаргга кьетадара.

Комсомола обкома бюро, цун секретараш, дукхаь райкомаш, цьаьхьаьла юкьхьаьнчара ком-сомольский организациеш наьгир-хошца кьоачамболлаш буьвиза болаш яьл Комсомольский органи-зациьаь дйаьхача замах юкьеди-сараша лара кьовсам лоатта-баь, наьгройи эьала оарцагбаьх кьаьхьаьма коталоьнаш аьхари политический хьаьнар аьдараь, яьлашени социалистический доаь-ляьхени лояьраь, обществен-ни порядок лелаяьра, лалаяьмате во дьаьгьаь комсомола мугла-раш.

Наьгирхошца беча балха юкье-ра докхкий кьоачамбоаьраш хиннаьд эгара хьалха парте рай-оний комитеташа, юкьхьаьнчара партияни организациьаь цу балха кьоачамболлаш терко ца юьд.

Дьаь нов. Трофимова чоагга критика ю идеологический болх тьаьса лелаяьча кулгалаьш-та. Ишта, № 8 йолча гиш-лоний-монтийни управлене на-чальника нов. Власова ший кол-лективне дьаьхьаь политический болх баь, кьоачаьшчаь парте райкома тлалехьа гулаьххаш.

№ 2 йолча гишлоний-монтийни управлене начальни нов. Окош-кина ше политический доклад е эьаьча партияни собрание ванзар. Гишлоний организацией кулгала-ьхоша нн. Сидорова, Нахилкина, Иризеяна организаторский кьетамеи балха меттл човхам лоаттаь, гишлоний организациьаь хулчаь партияни собра-нени наьгаьхча мара хилаш, мугларчаь коммунисташени болхуьшени даьаьбуьл.

Кьезига нийслаь болхлой кьаьхьаьм ваьхьарен хьалхий лертгга терко ца еш, наьх чуба-ца цьаьш, берий бешаьмаш аь-лени хьаьлгара планаш кьоачаьш ца еш, ноаьшени бешаьшени до-ла цьаьш нийч ца деш, торгов-ленеи общественни кьаьчани гу-лаьххх во влштлехьаьмхояьш, эьаьча иньентараьен дйаьхьаь хьени болхлой общесттеш йа-лаш ца еш бола боаьмаш кул-галхой партияни, советский, профсоюзни организацией.

Цул тлехьаьгга докладчина кертаьдаьхьаьм дуьц наьдраш лаяьца эгара хьалха кьаь-маьл дир. КПСС Грозненский гор-кома секретара нов. Симарина.

Дйаь тлехьаьгга дукхагга тла-бераш латт кьаьхьаьмхойшча теоретический знанеш йомеалера, аьлар цо. Укь шера дешаш хин-наь 36 эзар сак, царех 22 эзар парте боаьраш а болаш. Пар-тияни дешар массови хиннаь ала йиш а.

Городской парторганизаци чоагга терко ю коммунистический кьаьхьаьма цьаь юкьхьаьр дукхаь кьовсам лоаттабеча брига-ды, коллективийи опыт йомеалера, из дайоваржача. Парторгани-зациьаь дукхагга ю экономический теоретический конфере-нцеш, лектореш. Укь шера 117 цу тайпара конференци хиннаь, цул совга городской экономический конференци а хилар. Цига предпрятий болх тоа-бара дукхаь рекомендаьш тий-лар, хьаьта пропаганди аьхьаь практикческий гулаьхаша ю-ваьш кьаьмашаш дир.

Дикгагга терко ю пропагандис-тий балха а. 2300 пропагандис-тий лектори ва. Райкомаша цьаьна горькома 50 пропагандис-тий балхашара дикгагга дола гулаьхаш кьоаьдаьд. 12 предпрятий влштлехьаьмхояь кур-саьш, цар аьраьхьаь 146 пропа-гандист. Марксистско-ленински сийларчаьча университет дьаьхх а укь шера эргабакьхьаь дикга тоаьбаь.

Цьаьбаьдга, дукхаьча юкьхьаь-нчара парторганизациьаь, аьлар нов. Симарина, — во лелаяь политпросвещени беч аьл идеино — политический боарм лакьбара боарггача бьсаь лоар-хам ца беш. Царна юкье гула-кхара наь а да. Дикгаггаьча агитационно-массови балхаш предпрятий дьаь тоаьбара док-хаь новькостал дьаь белгал-доаьхьаьр. Цу дуьц ЦПМЗ-а коллективнаьх лаяьца.

Дукхаьча агитатораша, про-пагандисташа ваьхьара буьвиза болаш йиш шояь беседаш. Поли-тический агитаци аьл шера да-кьа лаьцаь гулаьхьаьча наьх.

Идеологический дешаьта хьа-таь КПСС ЦК совещаний хин-начул тлехьаьгга городской пар-тияни организаци дьина тоаьбаь идеологический болх. Хьаьта а дьина дьисараш дукхаь да. Оаьх мамогга сикхагга дйаьохаргга уьл кьоачамбоаьраш.

Наьгирхошени беча политпро-свещени балха юкье, аьлар ВЛКСМ Нохч-Галггай обкома секретара нов. Гудантовас, соа-ха шера пайда нйаьб дискус-сех, диспутех, тематический сая-ренех. Болх беш хиннай полит-грамота школаш.

Политпросвещени кружокаш-ла дешаш укь шера дукхагга комсомольшаш хургбаь. Наьгирхошца, кьаьстта кхал-ваьхча буь болх хьанзаша масса-йолча комсомольский организаци

харжара дешаш. Вай шек даь, йоаьх цо, вай республикери дук-хагга йола наьдраш чоаьхана а хала а декхараш кьоачаьше ховргдолаш хилараш.

Цьаьбаьдга, наьдраш харжа-ра юкье хьанз а докхкий кьоачамбоаьраш да вай, цудухьа «Советская Россия» аьаьча газе-то критика а аьл вайна «Ци йоаьхьул тлехьаьгга» дьаьна оарцаь аьаьча статья тла. Цьаь-йолча партияни организациьаь дукхаь лоархам ца беш лелаяь наьдраш харжара гулаьххх, но-меклентурийи моттигнаш хьаьли-нча кьы дукхаь хьаьмаш саьота хилаш укь.

Вай декхар да наьдраш хар-жара, дйаньсийра, кьеяра ле-нинский принципаш ца хадлаш кьоачаьшьяь. Болх бе харген политический гулаьхашкени кье-жана мара харина йиш яьл наьдраш. Кьаьмаш чакьдоаьшаш док-ладчина аьлар, вай идеологический балха юкье цьаьхашаьра кьоачамбоаьраш хилара баьх-неч ца да — марксизма-лени-низма пропаганда аьл, наьх юкье политический болх бар алхьа из болх кертерра декхар доьча на-драша, пропагандаш агитациен от-дела тлалегараш йолча нийса йоаьчача практикна тлара вай доа-лаш ца хилар. Цьаьдйаьлоьча парте райкомий бюро, цьаьбала кулгалаьч, царна юкье хьаьхьаь-секретараш а болаш организаторский болх влштлехьаьмхояьш боаьхча кулгалаьч мара шояь декхар а ца лоархам идеологи-чески балха юстара буьл.

Цунца дьаьдана докладчина критика ю цу тайпара парте об-кома отраслени отделаша, рес-публика Министрий Советга, цу министрствашени ведомстваш-тени. Ериггача организациьаь, бер-ригача болхушча идеологический кьетамеи болх бе беьза. Кьоачаьше дьеза обкома бюро, обкома парторгаша, районий, горьдий, юкьхьаьнчара партияни организациьаь идеологический балха йоаьтгача бьсаь терко еьртйола гулаьххх.

Хьара коммунист денал долаш а сатийша а хила вьаь парте по-литики ваьхьара юкьхьаьрча, вай мехка коммунизм хьалхарча КПСС XXII-ча съезда решенеш кьоачаьшьяьра.

цешна лертгга тоа ца баьлгга белгалдох нов. Гудантовас. Кьезига моттигнаш нийслаь маь-ре баьхча а йоаьца йиьгаш кьув-лаш. Кьаьхьаьм-мтт ца ховча наьх сийрийнаьра школаш хьаь-ла эьа.

Парте райкомаша, культура отдела новькостал дьаь мотти-гнаш наьгирхошца дикга тоа-баь художественни самоде-ятельности болх. Масала, из ишта да Ножай-Юрта, Ведана рай-онашча. Из ала йиш яьл Шьяла, Надтеречни, Шелковской райо-нхьаь. Культура болхлой декха-рийла ба юрташкарча кьаьхьаьмхойшча коммунистический сакхе-там лакьбара лертгга йоаьхоь а, клубий, библиотекий болх тоаье. Цига хьаьнаре даькьа лаьца дьеза комсомольский организациьаь.

Берригача политический болх, практикческий декхараш кьоачаьш-дара, кьона тлехьаь коммунистический сакхетам болаш хьаьхьаьра тлалегараш хила беьза. КПСС Нохч-Галггай обкома 4-ча пленума аьл тешам лу вай мехка сикхагга коммунизм хьалхарча комсомольшашени наьгирхо-шен шояь нйз кьоберг ца хила-раьх.

ТХА зоне коммунистический кьаьхьаьма 110 удариьн аьлар КПСС Нохч-Галггай обкома Наурусий терри-торияно-производствени управле-неч парторга нов. Пожидаяьва. Дукха ба укь «Шелковской» совхозе. Цига болх беш ва дьина-гга вола жа Ю. Н. Эсмухамбетов. Укь шера хьара 100 йиьна тлехьаьр цо хьаьхьаьмаш 141 йаьхьар. Цун опыт кьаьхьаьна дайовизийгга гьерташ дукхаь болх бар парторганизаци. Агитатораша, пропагандисташа шояш еьа беседаша аьхьаьнча дайохит наьгаьхча сання массана а нов. Эсмухамбетова сання болх бореит-теш эьараьш дукхагга йоаьхариь кьхеде йиш йолга.

Яьлаш чуьца кийчлуш а укь чуьаьча хана а бонкха идеоло-гический болх баьб зоньчара пар-тияни организациьаь. Цудухьа толаьмца наь бола яьлаш чуьца даьхча влштлехьаьмхояьшча наьх.

Хадданза политический болх буь хьаьйбаш лелаяьдеша юкье, кьаьстта лоаьмара даьтганаьша. Дикга болх бу Шелковской района Ленин цьаьхьаьча кол-хоза парторганизаци. Пачаьхьаьхьаьнна шурга дйаьлар план кьоачаьшьяь «колхозе». Хьаьйбаш лелаяьдеша наьста кьоачаьшьяьдеша шояь социали-стический декхараш а. Шерагга яьраш латт зоньчара боаьмашаьча юкьера социалистический аьхьаь Оаьх аьраьх «Молния» аьа ли-стоьнаш. Цар тла дуьц балха на-раггаьна тлехьаьра гулаьххаш.

Дукха а йоаьшаш аьхьаьнча Гудермеский зонаьча балха ит-гоаьш аьл оаьх. Массанена а нов-кьостал дир цу гулаьххх.

Эггара лоархIамера гIулакх да берригнеша бархI шерара де-
пIара закон кхоанаштар Пухьа

хъехъа докхий балхаш дабы
халкъа образоване болхтоша
ушк шер. Цхъабакъда, дешара
шер хълхарча деноша хъагой
из закон массанахъа а дертт!

кхоачашдеш ца хилар. Респуб-
ликэ ши эзар гаргта бер да шко-
лаша чу ца озаш. Укх шера 1
ча сентябре деша ца доагIаш
дукнха бераш дисад Наьсарен
Курчалой, Ачхой - Мартана
цIртта кьIмца районанка. •

Чоагга к'вовсам лоаттабе бе
заш г'улакх да даьшиен ноано
шен к'хийна яланза йола деш
ягга йи'игаш маьре ухийташ хи
лар а, х'Аьта ш'тта йи'игашк
да дешийтар а.

Колхозийи совхозийи производства деррига доакъош сикха айдар духъа

коммунисташ хялха латташ л
ладу уж балхаш. Хыйбай
шортта доактыр а долаш д
хача, дика тодаьча отараш
ла доаккхаргда.

Длахо нов. Муслуева д
хялз шоаш сыхбенна хьякжла
шекара свеклан чузэш боаж
ча хана транспортала новкь

ПАРТЕ ЦК мартовски Пленуму решенеша кхы а а даыд журтбоахама кхыхегамхы хынар, аалар КПСС Шайырайкома секретара нов. Вахаев. Укх шера районе этгара хьалхалхкхей горох, еррига хьажькIаш квалтратно-незло

хьисапе дӀаийинай. Ше мел й
ла културташ хувуьнае гӀе
таш дика гулаьх даьд ахархо
царна, цудухьа ук соаьхар
дикагӀа хиннай. Ялат кхедар
из паччахьалхенна дадалар
во ца леле а, цьхаьктайда, хь
бай боаьхам дунка кьчаомб
цараш да тха. 1-ла сентяб
Тлакьчаоаш а паччахьалхен
дуьлх, шура, фуаш дадала
план кьчаоашгьара кӀезгна х
ма пӀаьл Луьха лоаьан 1ах

Шура яккхара болх дика
лел «Шалинский» совхо
Укхача соакх укх ханаца ни
дича хIара Iаттагара ши б
килограмм дукхарIа шура я

Хайз райо̀на боахамаш хь
башта доак'тв кийч'деш, уж
дохка отараш тоадеш доа.
Хьайбаш лангара дахара д
кийчо = лерх' оаха.

нов. Вахаева аялдар, рай
кхашка кхо эзар тонн шек
свеклан эзар тонн совга хь
кIаши яда, аяна. Уж сикх
чужара тхона транспорт эш.
дехар ду тхона новкостал д
КПСС ЦК мартовски Пле
мо юртбоахама кхъаьгеамх
хьалхашка оттадар докхий
кхараш кхоачашдара хь
кхъаьгеша ба тха кхъаьгеам
Районий партияий органи

кхьаста терко ергя хьай
боахам тозар.

ТХА совхозаша эргя
даьтай структура
1962-ча шера дерригаша л
даш 60 процент хькис
далаьтай, — аьлар КХС
сарен райкома секретара
Хаматханова. Района к
гамхоса лоацнаша хана чу
на бола ялат, кхьайта и
хьайкхенна даьдалара
кхоачаш а йир.

Хьайшай леладарша д
тоаьбш шоай болш. Цар

хкоачашъый паччахъалхс
хъыйбай продукт дйая
ухъ шёра хъалхарча ах
план. Кхы а докхагъа тол
дах торонаш а чар.
Нов. Хаматханова дувц ра
маякх звеньевой. Маль
Османах, Кусиева Зайда
Царца нийсбала гьерташ
хъегаш ба дуккхабараш,
цо.

Сунженски территориал

проводятынн управл
хьана районы партизан
дукка а хIамаш дьах б
тацца вIашт хьабаккха,
тобара, хIахта цу гулака
на пайда а баынна. Хиан
сахате района совхоза
тады хообац эзар совгIа б
да. Дарех чIадырш п
хьалхенна дулха дIалу
Хианс тха кыжьегамхой
башта Iан коачо яра оар
баынна. Оаха тхоашта
дердга ца дейшт деррин

хъайбай дигъара дахара. Цо
ро хулитаргъа, тIадоар
шера хъайбай продукция
алсамъякIа.

Нъасарен района парти
организаце беррига а комп
(ДIаходоар 4-ча сарIа тIадоар)

СЕРДА

З-гIа сарI. 9 сентябрь, 1963

